

RÖNTGENONDERZOEK VAN JE BLAAS EN URINEWEGEN

Mictiecystogram

Wilhelmina Kinderziekenhuis

Onder ouders verstaan wij ook verzorger(s), pleeg- of adoptieouder(s)

U kunt wijzigingen of aanvullingen op deze informatie doorgeven per e-mail: patienteninformatieWKZ@umcutrecht.nl

Wat staat er in deze folder

Inleiding voor ouders	2
WGBO-informatie voor jongeren vanaf 12 jaar	4
Röntgenonderzoek van je blaas en urinewegen: mictiecystogram	6
Tips	14
Wil je meer weten?	16
Voor ouders: voorbereiding en begeleiding	17

Inleiding voor ouders

Een onderzoek in een ziekenhuis kan een ingrijpende gebeurtenis zijn. Wij vinden het belangrijk u en uw kind hierbij goed te begeleiden. Uw kind voelt zich misschien niet goed of heeft zelfs pijn. Het krijgt te maken met verschillende behandelaars en allerlei medische termen.

Deze folder is bedoeld om uw kind voor te bereiden op het onderzoek. Maar ook om ú te informeren over wat er gaat gebeuren. Begrijpelijke informatie is van groot belang. Als je weet wat je te wachten staat, geeft dat een gevoel van zekerheid en vertrouwen.

Een deel van de voorlichting gebeurt in het ziekenhuis. De arts bespreekt de volgende zaken met u, en als het mogelijk is ook met uw kind:

- Waarom uw kind dit onderzoek krijgt
- Hoe we dit onderzoek doen

Thuis stellen kinderen vaak meer vragen dan in het ziekenhuis. Uw kind vertrouwt u. Daarom kunt u het beste uitleggen wat er gaat gebeuren. Deze folder helpt u daarbij. U weet het best welke informatie uw kind begrijpt en emotioneel kan verwerken.

Lees de folder éérst zelf. Zorg dat u goed weet wat er gaat gebeuren. U kunt de tekst daarna voorlezen of in uw eigen woorden navertellen. Of uw kind leest de tekst zelfstandig. Bespreek in elk geval samen of alles duidelijk is.

Achterin deze folder staat hoe u uw kind kunt voorbereiden en begeleiden bij het onderzoek.

WGBO-informatie voor jongeren vanaf 12 jaar

Een onderzoek in het ziekenhuis kan vervelend zijn. Je krijgt te maken met verschillende artsen, assistenten en verpleegkundigen. Je hoort ook allerlei medische termen. Wij willen je zo goed mogelijk voorbereiden op het onderzoek. Lees daarom deze folder goed door. Als je weet wat er gaat gebeuren, ben je meestal minder zenuwachtig. Je ouders lezen deze folder ook. Vraag of ze kunnen uitleggen wat je niet snapt.

WGBO

Wat is het beste voor je als je ziek bent? Wie beslist dat eigenlijk? Moet er rekening gehouden worden met jouw mening? Dat staat in een speciale wet: de **Wet op de Geneeskundige Behandelings Overeenkomst (WGBO)**.

Ben je ouder dan 12 jaar

Dan moet de dokter ook aan jou vragen of je het goed vindt wat hij gaat doen. Jij en je ouders moeten allebei toestemming geven. Maar als jij het niet eens bent met je ouders? Hoe gaat het dan? Ook dat staat in deze wet. Lees er meer over op www.jadokterneedokter.nl

Ben je ouder dan 16 jaar

Dan beslis je zelf. Dan is alleen jouw toestemming nodig. Maar moet de arts dan wel informatie over de behandeling geven aan je ouders? Lees er meer over op www.jadokterneedokter.nl

Tips

- ☆ Neem iemand mee naar het ziekenhuis. Je vader, moeder of iemand anders die je vertrouwt.
- ☆ Praat met je ouders, broers, zussen, vrienden en vriendinnen over wat er gaat gebeuren in het ziekenhuis.
- ☆ Schrijf je vragen op, dan vergeet je ze niet. Bij je volgende bezoek aan het ziekenhuis kun je ze stellen.

Wil je meer weten?

www.hetwkz-kind.nl

www.hetwkz.nl

www.umcutrecht.nl

www.opeigenbenen.nu

Mictiecystogram

Binnenkort kom je naar het ziekenhuis voor een mictiecystogram. Dat is een onderzoek waarbij we een serie röntgenfoto's van je blaas en je urinewegen maken.

Met een mictiecystogram kan de dokter onderzoeken wat de oorzaak is van jouw klachten.

Mictie = het stromen van urine (plas)

Cysto = blaas

Gram = zichtbaar maken

Mictiecystogram betekent dus dat we met een serie röntgenfoto's zichtbaar gaan maken of er urine terugstroomt van je blaas naar je nieren.

De foto's maken we:

☆ tijdens het vullen van je blaas, en

☆ tijdens het plassen (tijdens het legen van je blaas).

Op de foto's bekijken we ook de vorm van je blaas, je blaasuitgang en je urinebuis. We zien dan of daar iets mee aan de hand is. Soms maken we een mictiecystogram na een operatie. We bekijken dan hoe je blaas er uit ziet.

Je krijgt voor dit onderzoek een slangetje in je plasgaatje. Het inbrengen van dit slangetje kan pijn doen.

Er mag iemand bij je blijven tijdens het onderzoek. Je vader, moeder, of iemand anders die je graag bij je hebt. Die persoon moet een loodschort dragen. Dat beschermt hem of haar tegen de röntgenstralen. Je moet niet onnodig met zulke stralen in contact komen.

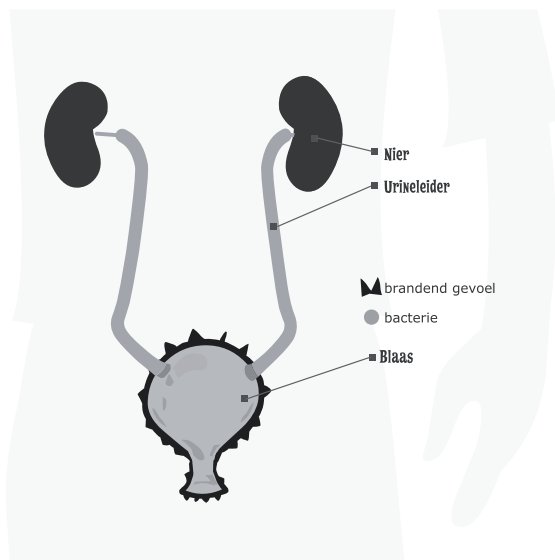
Het onderzoek duurt tussen de 30 en 45 minuten.

Het onderzoek wordt gedaan op de afdeling Radiologie.
Dit noemen we ook wel de röntgenafdeling.
Locatie WKZ – 1e verdieping – receptie 18

Je nieren, urinewegen en blaas

Een nier is ongeveer zo groot als je eigen vuist. Je hebt er twee. Ze zitten aan de achterkant in je buik. Links en rechts van je wervelkolom. Zet je handen maar eens in je zij. Onder die plek zitten je nieren.

Wat doen je nieren? Ze werken als een soort zeef. Al je bloed stroomt er doorheen. Je nieren filteren je bloed schoon.

In je bloed zitten voedingsstoffen, maar ook afvalstoffen. Je nieren halen die afvalstoffen eruit. Ook halen ze het vocht uit je lichaam dat je niet nodig hebt. Dit vocht en de afvalstoffen vormen samen je urine/plas.

Vanuit je nieren gaat de urine via de urineleiders naar je blaas. Je blaas is een soort stevige ballon. Je blaas zit onder in je buik en vangt de urine op. Als je blaas vol is moet je plassen, dan stroomt de urine via de urinebuis uit je lichaam.

Hoe werkt het röntgenapparaat?

Het röntgenapparaat maakt foto's met behulp van röntgenstralen. Dat zijn een soort sterke lichtstralen. Röntgenstralen kun je niet zien. Je voelt ze ook niet. Maar ze gaan dwars door je kleren en je huid heen.

Van botten kan je goed röntgenfoto's maken omdat ze hard en stevig zijn. Je ziet dan een mooie witte afdruk op de röntgenfoto. De organen in je buik zijn zacht en soepel. Als je een gewone röntgenfoto van je buik zou maken zou je niet veel zien, alles is dan grijs, omdat röntgenstralen door organen heengaan. Net als door je kleren.

Om je blaas en nieren goed zichtbaar te maken, gebruiken we contrastvloeistof. Want daar komen de röntgenstralen niet doorheen.

Voor ouders:

Bent u (misschien) zwanger? Zeg dit dan vóór het onderzoek tegen een van de medewerkers van de afdeling Radiologie. U mag wel bij uw kind zijn als uw kind op het bed gaat liggen. Maar niet als we de mictiecystogram maken. Dan kunt u achter een glaswand meekijken. U kunt eventueel een ander vertrouwd persoon mee nemen om bij uw kind te blijven.

Het mictiecystogram

De dokter die het onderzoek doet, is radioloog. Dat is een specialist in röntgenonderzoek. Hij maakt de foto's en wordt geholpen door een laborant.

We vertellen steeds wat we doen. Je mag altijd vragen stellen als je meer wilt weten.

Alle mensen die in de onderzoekskamer zijn dragen een loodschort. Als ze dat niet aan hebben gaan ze tijdens het maken van de foto's achter een glazen wand staan.

Daar gaan ook geen röntgenstralen doorheen.

Bij dit onderzoek moet je je broek of rok en je onderbroek uittrekken. Je ligt op je rug op een smalle onderzoektafel. Je ouder mag bij je blijven staan.

Boven de tafel hangt het röntgenapparaat. Het is groot en kan alle kanten op bewegen. Naast de onderzoektafel staat een standaard met een fles contrastvloeistof.

Hoe komt de contrastvloeistof in je blaas?

1. De dokter maakt je plasgaatje schoon met jodium. Het jodium is bruin en voelt een beetje koud aan. Als meisje moet je hiervoor je benen een beetje uit elkaar doen en je knieën buigen en iets naar buiten laten vallen.
2. De dokter schuift voorzichtig een slangetje door je plasgaatje naar binnen. Dit slangetje noemen we een katheter. Er zit wat glijmiddel op het slangetje. Toch kan het pijnlijk zijn als het slangetje naar binnen schuift, zeker als je gespannen bent.

Het helpt als je rustig ademhaalt en je buik en benen zo slap mogelijk houdt (kijk ook bij de tips). Er zijn verschillende soorten slangetjes. De dokter kiest er een die het beste bij jouw lichaam past.

Myrthe (11 jaar): 'Het spannendste vond ik toen de katheter er in ging. Dat was ook niet zo'n lekker gevoel. Ik kletste met mijn moeder over mijn verjaardag. Zo dacht ik aan iets anders en was het best snel gebeurd.'

3. Als het slangetje goed zit, maken we het vast aan de fles met contrastvloeistof. De vloeistof stroomt vanzelf door het slangetje je blaas in. Op een tv-scherm zie je hoe je blaas langzaam vol loopt. Je krijgt hetzelfde gevoel als wanneer je moet plassen. Als je blaas vol is, maken we een aantal foto's.
4. Direct daarna haalt de dokter het slangetje weer uit je plasgaatje. Dit geeft een kriebelend gevoel. Het is minder vervelend dan het inbrengen van het slangetje.

5. Dan moet je alle contrastvloeistof in je blaas weer uitplassen. Dat voelt als gewoon plassen. Je mag daarbij staan. Grotere jongens krijgen hiervoor een fles. Grotere meisjes een opvangbakje. Als je het prettig vindt, kan je een handdoek voor je houden terwijl je plast. Dan voel je je misschien minder bloot.
6. Tijdens het plassen maken we opnieuw foto's van je blaas en urinewegen. Als er voldoende foto's zijn en je blaas is leeg, dan is het onderzoek klaar.

Bij baby's en jonge kinderen gaan punt 4, 5 en 6 iets anders: de katheter blijft in het plasgaatje en je plast op een luier die op de tafel ligt.

Ivar (7 jaar): 'Ik lag daar in mijn blote billen, dat was niet zo leuk. Ik vond het wel grappig om mijn eigen blaas te zien op het televisietje. Plassen in de fles had ik al eens eerder gedaan, dat is een makkie.'

Na het mictiecystogram

Je kleedt je aan, en je kunt direct terug naar huis of naar de afdeling. Je mag alles doen wat je ook voor het onderzoek mocht. Je krijgt een recept mee voor een medicijn, antibiotica, dat moet je een aantal dagen na het onderzoek slikken. De antibiotica zorgt ervoor dat je geen blaasontsteking krijgt.

De uitslag

De uitslag krijg je van de dokter die het mictiecystogram heeft aangevraagd. Dat gebeurt tijdens de eerstvolgende afspraak. De dokter bespreekt dan met jou en je ouders wat er op het mictiecystogram te zien is.

Bijwerkingen

Na een mictiecystogram kan het plassen een beetje pijnlijk zijn door de katheter die in je plasgaatje heeft gezeten. Dit gaat vanzelf weer over.

Complicaties

Zelfs als een onderzoek helemaal goed is gedaan ("volgens het boekje"), kunnen er problemen ontstaan. Zulke problemen noemen we complicaties.

Na een mictiecystogram kan je eventueel blaasontsteking krijgen. Om dat te voorkomen krijg je de antibiotica.

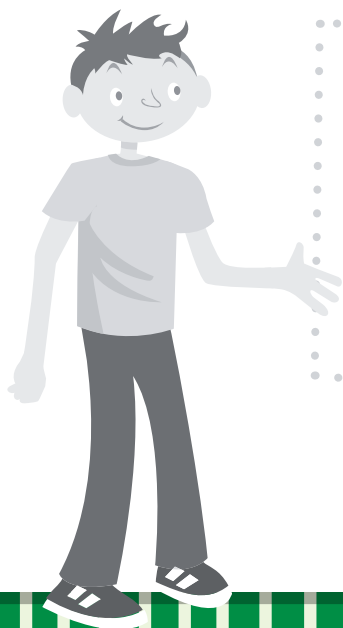
Tips

Neem iemand mee naar het onderzoek. Hij of zij kan je helpen als je bang bent of pijn hebt. Hieronder staan meer tips. Bespreek van tevoren wat jij graag wilt.

- ☆ Probeer van tevoren zoveel mogelijk te ontspannen: doe samen een ontspanningsoefening. Bijvoorbeeld afwisselend spieren aanspannen en ontspannen.
- ☆ Rustig ademen kan helpen als je bang bent of pijn hebt. Diep inademen door je neus, tot drie tellen en dan weer uitblazen.
- ☆ Houd je buik en je benen zo slap mogelijk als het slangetje naar binnen wordt geschoven. Dan is het minder pijnlijk.
- ☆ Als je niet zoveel bezig wilt zijn met wat er tijdens het onderzoek gebeurt, neem dan een knuffel of een (voorlees) boek mee om je af te leiden van het onderzoek.
- ☆ Bedenk met je ouder een verhaal of maak vakantieplannen. Of doe je ogen dicht en probeer aan iets leuks te denken.
- ☆ Misschien vind je het fijn om een hand vast te houden. Of om je te laten masseren of zachtjes op je huid te laten kriebelen.

- ☆ Heb je een Pijnpaspoort?* Laat dan zien hoe jij het graag wilt.
- ☆ Heb je geen Pijnpaspoort? Bedenk dan van te voren wat jij wilt. Bijvoorbeeld bij het inbrengen van de katheter. Wil je iets hebben om in te knippen? Wil je dat ze kijken of juist niet?
- ☆ Heb je ergens last van? Heb je pijn? Of lig je bijvoorbeeld niet goed? Vertel dit dan altijd. Dan kijken we wat we daar aan kunnen doen.
- ☆ Als je iets wilt weten of iets niet snapt, mag je het altijd vragen.

* Het Pijnpaspoort is een persoonlijk boekje waarin je kunt opschrijven wat jou helpt als je pijn hebt of bang bent. Je laat het aan de mensen in het ziekenhuis lezen als je dat nodig vindt, bijvoorbeeld voordat je een prik krijgt. Zij kunnen dan rekening houden met jouw wensen, zonder dat je het steeds weer hoeft te zeggen. De pedagogisch medewerker kan je hier meer over vertellen.

Jonathan (15 jaar): 'Ik schaamde me best een beetje toen ik daar stond en moest plassen. Toen ik er iets over zei mocht ik gelukkig een handdoek voor me houden. Toen voelde ik me wat minder bloot en bekeken.'

Wil je meer weten?

Kijk dan op

www.hetwkz-kind.nl

www.hetwkz.nl

www.umcutrecht.nl

www.kindenziekenhuis.nl

www.jadokterneedokter.nl

Heb je nog vragen?

- ☆ Schrijf ze op, dan kun je ze niet vergeten. Je kunt ze stellen als je in het ziekenhuis bent.
- ☆ Voor vragen over een mictiecystogram kun je bellen met de afdeling Radiologie: telefoonnummer 088 75 546 09
- ☆ Voor andere vragen of advies kun je bellen met een pedagogisch medewerker via het secretariaat Pedagogische Zorg:
 - Telefonisch: kantoordagen van 09.00 - 16.00 uur, 088 75 754 24
 - Per mail: pedagogischspreekuur@umcutrecht.nl
 - Persoonlijk: kantoordagen van 13.30 -14.30 uur, 4e verdieping, richting sportdakterras, eerste deur links na de klapdeur
- ☆ Je ouders kunnen deze nummers ook bellen.

Voor ouders: voorbereiding en begeleiding

Hieronder staan algemene adviezen. U kunt zelf inschatten wat bij uw kind past.

Hoe kunt u uw kind voorbereiden

- Kies een rustig moment voor de voorbereiding. Bijvoorbeeld niet vlak voor het slapen gaan. Zorg dat er tijd is voor uw kind om vragen te stellen.
- Begin bij jonge kinderen niet te vroeg met voorbereiden. Ze hebben een ander tijdsbesef dan volwassenen. Jonge kinderen leven in het 'hier en nu'. Een paar dagen van tevoren is meestal vroeg genoeg. Zorg wel dat er voldoende tijd is om er nog eens op terug te komen. Herhaling is belangrijk. Bij oudere kinderen kunt u wat eerder beginnen.
- Laat uw kind de informatie navertellen aan uzelf of aan anderen. Zo merkt u of alles begrepen is.
- Vraag hoe uw kind tegen het onderzoek aan kijkt en hoe het zich voelt. Uw kind kan bang zijn of pijn hebben. Bespreek thuis alvast wat uw kind kan helpen. Bijvoorbeeld een hand vasthouden.
- Betrek de andere kinderen van het gezin bij de voorbereiding. Dan weten zij ook wat er met hun broertje of zusje gaat gebeuren.

Wat vertelt u en hoe

- Kies woorden die uw kind begrijpt, vertel zo eenvoudig mogelijk. Sluit aan bij zijn/haar belevingswereld.
- Vraag wat uw kind al weet over het onderzoek.
- Let erop dat uw kind de informatie goed begrijpt en verwerkt. Vooral jonge kinderen kunnen gaan fantaseren over het ziekenhuis.
- Geef vooral bij jonge kinderen niet alle informatie tegelijk.
- Leg geen nadruk op nare dingen, maar vertel er wel eerlijk over.
- Vertel alleen over wat uw kind bewust meemaakt tijdens het onderzoek. Dus over alles wat het ziet, voelt, hoort, ruikt en proeft.
- Laat dingen zien als u over het ziekenhuis vertelt. Doktersspulletjes bijvoorbeeld. Of gebruik boeken en internet. Via www.hetwkz-kind.nl kan uw kind alvast een kijkje nemen in het ziekenhuis.

Hoe kunt u uw kind begeleiden

Ga met uw kind mee naar het onderzoek. Of vraag een ander vertrouwd persoon dit te doen. Uw aanwezigheid geeft steun en veiligheid. U kunt voor afleiding zorgen – bespreek thuis al hoe u dat het beste kunt doen. Neem lievelingsspeelgoed, een knuffel en/of een (voorlees)boek mee.

U mag verwachten dat tijdens het onderzoek duidelijk wordt verteld wat er gebeurt. Stel gerust vragen als u of uw kind iets niet begrijpt. Hebt u extra advies nodig voor de voorbereiding of begeleiding van uw kind? Dan kunt u contact opnemen met een pedagogisch medewerker van het WKZ, via het Secretariaat Pedagogische Zorg:

- Telefonisch: kantoordagen van 09.00 - 16.00 uur, 088 75 754 24
- Per mail: pedagogischspreekuur@umcutrecht.nl
- Persoonlijk: kantoordagen van 13.30 - 14.30 uur, 4e verdieping, richting sportdakterras, eerste deur links na de klapdeur

Tips voor uzelf

- Blijf tijdens het onderzoek zo rustig mogelijk. Dat maakt uw kind ook rustiger.
- Richt uw aandacht op uw kind. Zorg dat uw kind er ook bij betrokken blijft als u met de arts of verpleegkundige praat. Zo geeft u uw kind de aandacht die het nodig heeft.
- Een goede voorbereiding zorgt voor minder spanning en onverwachte situaties. Toch kan uw kind zich anders gedragen dan u verwacht of gewend bent. Uw kind kan stil worden, of juist druk, of huilerig. Thuis of tijdens het onderzoek. Geef hier aandacht aan en maak het bespreekbaar. Uw kind voelt zich daardoor gesteund en begrepen.

Schrijf hier je aantekeningen

Ruled area for notes consisting of 18 horizontal dashed lines.

Colofon

Divisie beeld

Afdeling radiologie

© december 2010, Wilhelmina Kinderziekenhuis

Wilhelmina Kinderziekenhuis

Lundlaan 6
3584 EA Utrecht

Tel 088 75 555 55

www.hetwkz-kind.nl

www.hetwkz.nl

Wilhelmina Kinderziekenhuis

